

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesła

DPN-WWM.050.44.2025.BK
3930178.15904074.12863037
Warszawa, 15-09-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posłanki Małgorzaty Niemczyk (znak: K10INT11281)
Temat: nieuczciwych firm działających w ramach lub poza głównym zakresem programu "Czyste Powietrze" oraz potrzeby wprowadzenia dalszych mechanizmów ochronnych

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT11281 Posłanki Małgorzaty Niemczyk przekazuję poniżej odpowiedzi:

- 1. Czy Ministerstwo lub NFOŚiGW prowadzi na bieżąco analizę skali nadużyć związanych z udziałem nieuczciwych firm w realizacji Programu „Czyste Powietrze”? Jeśli tak, poproszę o szczegóły.**

Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) systematycznie monitoruje sytuację beneficjentów Programu „Czyste Powietrze” (PPCP), którzy zostali poszkodowani w wyniku działań nierzetelnych wykonawców. We współpracy z NFOŚiGW oraz innymi instytucjami, podejmowane są inicjatywy mające na celu wypracowanie skutecznych rozwiązań, które pozwolą na ograniczenie skali problemu oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób dotkniętych nieuczciwymi praktykami.

NFOŚiGW na bieżąco gromadzi informacje zarówno z przeprowadzonych kontroli przedsięwzięć, jak i te uzyskane z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw), od beneficjentów oraz innych podmiotów, w tym zgłoszenia od obywateli czy mediów o potencjalnych bądź zaistniałych nieprawidłowościach lub nadużyciach, w tym oszustwach przy realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. NFOŚiGW analizuje i weryfikuje następnie wszelkie sygnały oraz podejmuje działania w granicach określonych przepisami prawa oraz zawartymi umowami. Przekazuje informacje, w tym zakresie, do właściwych instytucji w systemie wdrażania Programu, a także składając zawiadomienia do właściwych organów ścigania.

- 2. Jakie działania podejmowano w związku z firmami, które wprowadzały beneficjentów w błąd, fałszowały dokumentację lub wykonały wadliwe instalacje? Czy nałożono kary lub przekazano sprawy do organów ścigania?**

Zarówno NFOŚiGW, jak i wfośigw, prowadzą działania w granicach określonych przepisami prawa oraz zawartymi umowami, w tym w szczególności prowadzą kontrole umów o dofinansowanie zawartych z osobami fizycznymi w PPCP, tj.: kontrole na miejscu realizacji przedsięwzięć objętych dofinansowaniem. W przypadku podejrzenia popełnienia

przestępstwa NFOŚiGW oraz wfośigw podejmują działania na podstawie zapisów określonych w zawartych umowach dotacji, jeśli to konieczne, składają zawiadomienia, do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

W związku z rosnącą liczbą zgłoszeń dotyczących beneficjentów PPCP, którzy zostali poszkodowani przez nieuczciwych wykonawców – w szczególności w przypadkach, gdy wykonawcy pobrali zaliczki w imieniu beneficjentów z wfośigw, a następnie nie zrealizowali inwestycji - toczą się również prace międzyresortowego zespołu, z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Prokuratury Krajowej, Ministerstwa Sprawiedliwości, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: UOKiK) oraz NFOŚiGW, mające na celu m.in.:

- opracowywanie zmian w obszarze systemowym wdrażania Programu oraz zmian legislacyjnych mających na celu wzmocnienie ochrony beneficjentów (m.in. poprzez możliwość umorzenia należności oraz czasowe zawieszenie obowiązku zwrotu środków w przypadku zgłoszenia podejrzenia przestępstwa),
- wypracowanie dalszych działań operacyjnych związanych z przyjmowaniem zgłoszeń, udzielaniem informacji o Programie, o prawnych możliwościach działania (infolinie, wskazanie miejsc z dostępną pomocą prawną i punktów wsparcia, zakładka na stronie internetowej – poradnik dla poszkodowanych),
- dalsze działania komunikacyjne i prewencyjne (kampania informacyjna i materiały edukacyjne we współpracy z UOKiK, szkolenia dla rzeczników praw konsumenta).

Prezes UOKiK podejmuje działania w interesie publicznym (a nie indywidualnym), gdy dochodzi do stosowania – wobec potencjalnie nieograniczonego kręgu konsumentów – praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (w szczególności nieuczciwych praktyk rynkowych lub działań naruszających przepisy ustawy o prawach konsumenta) lub niedozwolonych postanowień wzorców umowy.

Przedsiębiorcy często posługują się niedozwolonymi postanowieniami wzorców umów, które mają w szczególności na celu ograniczenie odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy (w tym w zakresie prawidłowości audytu i doboru instalacji), dają przedsiębiorcy uprawnienia do jednostronnej zmiany umowy (np. w zakresie terminu wykonania umowy, jej przedmiotu czy ceny), a także nakładają na konsumentów – często jednostronnie – rażąco wygórowane kary pieniężne.

W latach 2020-2025 Prezes UOKiK wszczął dotąd łącznie blisko 80 postępowań (postępowania wyjaśniające, postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, w sprawie niedozwolonych postanowień wzorców umów, wystąpienia z art. 49a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów¹) wobec ponad 50 przedsiębiorców. Do chwili obecnej nałożono w tych sprawach na przedsiębiorców i osoby zarządzające – w związku z wydanymi decyzjami – łącznie 52 mln zł kar pieniężnych.

Przygotowywane są wystąpienia, postanowienia z zarzutami oraz decyzje wobec kolejnych przedsiębiorców. O swoich działaniach w powyższym zakresie Prezes UOKiK na bieżąco informuje opinię publiczną w stosownych komunikatach udostępnianych m.in. na stronie internetowej UOKiK.

W okresie prowadzenia postępowania wyjaśniającego wobec Zone Energy, UOKiK pozostawał w kontakcie z prokuraturą, która dokonała zatrzymań osób i przedmiotów związanych z działalnością spółki, w odniesieniu do Górzny Group prowadzone jest obecnie postępowanie wyjaśniające.

¹ Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616)

W przypadku natomiast powzięcia podejrzenia, że mogło dojść do przestępstwa, np. oszustwa, których ofiarami mogą być konsumenci (m.in. beneficjenci programu „Czyste Powietrze”), UOKiK składa zawiadomienia do organów ścigania. W odniesieniu do podmiotów działających na rynku instalacji OZE wystosowano w ok. 10 przypadkach zawiadomienia do prokuratury (m.in. w związku z sygnałami o podejrzeniu nieprawidłowości przy pośrednictwie kredytowym czy poświadczania nieprawdy w zakresie specyfikacji wykonanych robót).

3. Czy resort rozważa rozszerzenie obowiązkowej rejestracji firm realizujących inwestycje w ramach „Czystego Powietrza”?

W ramach wprowadzania kolejnych ułatwień i zabezpieczeń w programie, planowane jest uruchomienie listy rekomendowanych wykonawców. Narzędzie ma być elementem wspierającym beneficjentów programu, w ramach którego będzie można uzyskać szybki dostęp do wiarygodnego i sprawdzonego Wykonawcy przedsięwzięć w programie.

- 4. Czy planowane są dodatkowe działania edukacyjne i ostrzegawcze dla beneficjentów, np. oficjalna kampania informacyjna lub ostrzeżenia publikowane na stronie programu?**
- 5. Czy resort współpracuje z UOKiK lub Rzecznikiem Finansowym w celu przeciwdziałania ukrytym formom kredytowania (leasingi, abonamenty) i nieuczciwym praktykom handlowym?**

Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz NFOŚiGW konsekwentnie traktują wsparcie beneficjentów programu „Czyste Powietrze” jako priorytet. W ścisłej współpracy z wfośiGW oraz gminami – podejmowane są liczne działania informacyjno-edukacyjne i promocyjne, mające na celu podniesienie świadomości społecznej wśród potencjalnych wnioskodawców. W tym celu wykorzystywane są różnorodne kanały komunikacji, m.in. szkolenia, spotkania informacyjne, kampanie medialne i prasowe, aktywność w mediach społecznościowych (Facebook, X, LinkedIn, Instagram), a także prowadzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych na poziomie lokalnym – w szczególności przez gminy. Jednocześnie NFOŚiGW prowadzi kampanię informacyjno-edukacyjną w internecie oraz w prasie pod hasłem: „Nie daj się oszukać – sprawdź, zanim zaufasz!”, której celem jest ostrzeżenie beneficjentów przez nieuczciwymi wykonawcami.

Dodatkowo, na stronie: <https://czystepowietrze.gov.pl/do-pobrania/poradniki-dla-beneficjenta/poradnik-dla-poszkodowanych> opublikowano opracowany przy udziale UOKiK zestaw informacji o prawach konsumentów wobec nieuczciwych, nierzetelnych wykonawców. Ujęto tam także informację w jaki sposób zbierać dokumenty dotyczące nierzetelnych wykonawców oraz gdzie złożyć zawiadomienie dotyczące nieuczciwych wykonawców.

UOKiK pozostaje w stałej współpracy z rzecznikami konsumentów, wspierając ich merytorycznie w ocenie przypadków nieprawidłowości na rynku OZE. Oprócz bieżących kontaktów (konsultacje telefoniczne, zawiadomienia kierowane do UOKiK), przeprowadzono w marcu 2025 r. ogólnopolskie szkolenie, w którym brało udział ponad 100 rzeczników z całej Polski. We współpracy z wfośiGW w Łodzi, Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej w Łodzi przy współudziale NFOŚiGW zorganizowano w kwietniu 2025 r. konferencję z udziałem rzeczników konsumentów z terenu województw łódzkiego i świętokrzyskiego poświęconą m.in. nieprawidłowościom w działaniach przedsiębiorców wykonujących prace finansowane w ramach Programu „Czyste Powietrze”.

UOKiK pozostaje również w stałym roboczym kontakcie z NFOŚiGW sygnalizując na bieżąco obserwowane problemy, opiniując proponowane zmiany w programie Czyste Powietrze, zgłaszając sugestie co do możliwych rozwiązań w zakresie zaistniałych skutków finansowych przypadków nierealizowania przez wykonawców umów objętych dofinansowaniem w ramach Programu „Czyste Powietrze”, wreszcie konsultując treść materiałów informacyjno-edukacyjnych dla konsumentów. Na stronie internetowej UOKiK publikowane są wytyczne i porady dla konsumentów, które mają za zadanie na bieżąco zwracać uwagę konsumentów na pojawiające się zagrożenia.

Dodatkowo MKiŚ i NFOŚiGW podjęły współpracę z Ministerstwem Finansów zarówno w zakresie postulatów zmian legislacyjnych, jak również zaproponowanych przez NFOŚiGW rozwiązań dotyczących ustawowej działalności Krajowej Administracji Skarbowej oraz Głównego Inspektora Informacji Finansowej.

6. Czy resort rozważa wprowadzenie następujących rozwiązań:

a) Utworzenie centralnego rejestru wykonawców instalacji – z obowiązkiem potwierdzenia kwalifikacji technicznych (np. certyfikat UDT), wykazania ubezpieczenia OC, przestrzegania kodeksu etyki (np. zakaz prowadzania w błąd, przejrzyste umowy).

W ramach grupy roboczej, w skład której wchodzi przedstawiciele MKiŚ, NFOŚiGW, wfośigw oraz Instytutu Ochrony Środowiska-Państwowego Instytutu Badawczego, trwają prace nad stworzeniem ogólnodostępnej listy rekomendowanych wykonawców. Analizowane są kryteria wpisu na listę, które mogą uwzględniać kwalifikacje techniczne czy posiadanie ubezpieczenia OC.

b) Wprowadzenie mechanizmu zgłaszania nieprawidłowości – np. w formie portalu/skrzynki sygnalistów dostępnej na stronie „Czystego Powietrza” lub WFOŚiGW.

NFOŚiGW już prowadzi dedykowaną skrzynkę e-mail: nieprawidlowosci@nfosigw.gov.pl. Za jej pośrednictwem można zgłaszać podejrzenia dotyczące nadużyć finansowych, takich jak korupcja, konflikty interesów, zmowy cenowe, fałszowanie dokumentów, a także inne działania niezgodne z prawem – również w kontekście realizacji programu „Czyste Powietrze”.

Adres e-mail znajduje się na stronie internetowej NFOŚiGW w zakładce „Kontakt”:
<https://www.gov.pl/web/nfosigw/zglos-nieprawidlowosc> .

c) Zakaz oferowania produktów finansowych (leasingów, pożyczek) w ramach programów dotacyjnych bez licencji KNF.

NFOŚiGW podjęło współpracę z Ministerstwem Finansów, które zadeklarowało gotowość do współpracy w zakresie zaproponowanych przez NFOŚiGW rozwiązań dotyczących ustawowej działalności Krajowej Administracji Skarbowej oraz Głównego Inspektora Informacji Finansowej.

Możliwe jest rozszerzenie form tej współpracy w celu wypracowania dalszych konkretnych rozwiązań wspierających beneficjentów programu „Czyste Powietrze” oraz identyfikacji dalszych potrzeb w tym obszarze.

d) Kampania ostrzegawcza we współpracy z UOKiK i gminami – np. ulotki, spoty i ostrzeżenia o najczęstszych oszustwach.

NFOŚiGW w porozumieniu z Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz współpracy z UOKiK, wfośigw oraz jednostkami samorządu terytorialnego realizuje szeroko zakrojone

działania komunikacyjne oraz kampanie edukacyjne, mające na celu zarówno promocję zasad programu jak i kampanię informacyjno-ostrzegawczą skierowaną do jego beneficjentów.

e) Ułatwienie procedury reklamacyjnej i możliwość zawieszenia wypłaty środków do czasu rozstrzygnięcia sporu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom beneficjentów, NFOŚiGW przygotował poradnik dla osób poszkodowanych w programie. Wskazane zostało tam, jakie kroki podjąć, aby zabezpieczyć swoje interesy oraz w jaki sposób beneficjent, któremu wykonawca nie dotrzymał warunków umowy lub go oszukał, może bezpłatnie dochodzić swoich praw oraz gdzie należy zgłosić problem. W przypadkach, jeśli sprawa dotyczy dofinansowania, właściwy wfośigw może wstrzymać wypłatę środków na konto wykonawcy, domagać się wyjaśnień lub korekty wniosków o płatność.

7. Czy Ministerstwo planuje uruchomienie jakiegokolwiek formy wsparcia lub doradztwa dla osób, które padły ofiarą oszustw związanych z nieuczciwymi wykonawcami w ramach programu „Czyste Powietrze”? Czy rozważane jest utworzenie funduszu interwencyjnego, punktu informacyjnego lub mechanizmu wsparcia prawnego (np. wzory reklamacji, bezpłatna pomoc prawna)?

Wfośigw rozpoczęły już uruchamianie dedykowanych punktów pomocy prawnej oraz infolinii dla osób poszkodowanych przez nieuczciwych wykonawców realizujących przedsięwzięcia w ramach programu.

NFOŚiGW nawiązał dialog z Naczelną Radą Adwokacką w sprawie ustandaryzowania wsparcia oferowanego beneficjentom w ramach takich inicjatyw. Wystąpiono także z prośbą o nawiązanie takiego dialogu do Krajowej Izby Radców Prawnych. Równoległe trwają prace nad wdrażaniem kolejnych rozwiązań wspierających beneficjentów, którzy padli ofiarą nieuczciwych praktyk ze strony wykonawców.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych KPRM